

A KÚRIA v é g z é s

Az ügy száma: Kvk.V.37.463/2018/2.

A tanács tagjai: dr. Lomnici Zoltán a tanács elnöke
dr. Kárpáti Magdolna előadó bíró
dr. Kurucz Krisztina bíró

A kérelmező:

A per tárgya: választási ügyben hozott határozat bíróság általi felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó: kérelmező

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Nemzeti Választási Bizottság 2018. április 10. napján kelt 707/2018. számú határozata

Rendelkező rész

A Kúria a Nemzeti Választási Bizottság 707/2018. számú határozatát helybenhagyja.

Kötelezi a kérelmezőt, hogy fizessen meg az államnak – felhívásra – 10.000 (azaz tízezer) forint eljárási illetéket.

A végzés ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Kérelmező Orosháza Képviselő-testületének tagja, a 2018-as magyarországi országgyűlési választáson a Jobbik Magyarországért Mozgalom országos képviselő jelöltjeként indult. Németh Norbert Gedeon (a továbbiakban: N.N.G.) a 2018-as magyarországi országgyűlési választáson a Fiatalok és Idősek Társadalmi Integrációja Párt országgyűlési képviselő jelöltjeként vett részt.
- [2] A kérelmező 2018. március 31-én kifogást nyújtott be a Békés Megye 04. számú Országgyűlési Egyéni Választókerületi Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: OEVB), amelyben a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 2. § a) és e) pontjainak megsértésére hivatkozott.
- [3] A kifogásban a kérelmező a következőket adta elő: N.N.G. 2018. január 26-án megjelent az Orosházi Polgármesti Hivatal nagytermében, ahol a képviselő-testület ülése zajlott, ezt megzavarta, félbeszakította, a kérelmező elé „ledobott az asztalra egy nyers, véres disznófejet, úgy, hogy mindeközben különböző a becsületére sértő kijelentéseket tett”. A kérelmező erről videófelvételt készített, amit közzétett facebook oldalán. A kérelmező előadta azt is, hogy N.N.G. 40-45.000 szórólapot állított elő, amit a választókerület 27

településén terjesztett. Becsatolta ezeket a szórólapokat, arra hivatkozott, hogy ezek a rágalmazáson túl a becsületét mélyen sértik. A szórólapok ugyanis azt tartalmazzák, hogy „csicskázató bűnözők ügyvédjeként” segített abban, hogy „rabszolgasorban tartsanak embereket”, „elvegyék a nyugdíjukat”, „döghússal etessék és rettegésben tartsák az áldozatokat”. Kérdésként pedig azt fogalmazta meg, hogy ezt miért tette „kötött-e vádalkut, hogy mentse a bőrét”. Továbbá a szórólap szerint üzenetet adott át „megfélemlített védenecinek”: „azt üzeni a gazda, hogyha nem jól beszélünk agyon leszünk verve”. Sérelmezte a kérelmező azt is, hogy a szórólapokon montírozott arca látható, kezében egy véres levágott disznófejjel és lábbal. Hangsúlyozta, hogy N.N.G. az általa megjelölt linken, facebook oldalán is posztolt öt becsmérő, garázda cselekményt népszerűsítő, választókat megtéveszteni igyekvő bejegyzéseket, fotókat, videókat.

- [4] Az OEVB a 77/2018. (IV.3.) határozatában (a továbbiakban: OEVB határozat) a kifogásnak részben adott helyt. Megállapította, hogy N.N.G. a facebook-on közzétett bejegyzéseivel, szórólapjával megsértette a Ve. 2. § (1) bekezdés a) és e) pontjai szerinti, a választás tisztaságának megóvása, illetve a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelveit, ezért eltiltotta a további jogszabálysértéstől. Kötelezte N.N.G.-t 500.000 Ft bírság megfizetésére, és arra, hogy a facebookról távolítsa el a kérelmezővel kapcsolatos 2018. március 14. és 2018. március 29. közötti időszakban közzétett bejegyzéseket.
- [5] N.N.G. fellebbezése alapján eljáró Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) a 707/2018. számú határozatában (a továbbiakban: NVB határozat) az OEVB határozatát megváltoztatta, a kérelmező kifogását elutasította, mellőzte N.N.G. bírság megfizetésére kötelezését.
- [6] Az NVB egyetértett az OEVB azon álláspontjával, mely szerint a 2018. március 31-én benyújtott kifogás a 2018. március 26-i képviselő-testületi ülésen történtek kapcsán elkésett, ezért érdemben nem vizsgálható. Rögzítette, hogy az OEVB határozatának indoklásában helytelenül tüntette fel a kérelmezőt választópolgárként, mivel a kifogást képviselőjelölti minőségében terjesztette elő. Megállapította, hogy – a fellebbezésben előadottakkal szemben – a szórólapok ellen előterjesztett kifogás nem tekinthető elkésettnek.
- [7] Az NVB határozatában utalt arra, hogy a Ve. 140. § a) pontja, 141. §-a és 144. § (1) bekezdése értelmében a fellebbező által kifogásolt szórólap a 2018. évi országgyűlési választás kampányidőszakában, a választáson induló képviselőjelölttel kapcsolatosan használt – igen szélsőséges megfogalmazásokat tartalmazó – kampányeszköz. Rögzítette, hogy „a Ve. nem tiltja a negatív kampány folytatását, ami azt jelenti, hogy megengedett a konkurens képessége hiányosságainak, programhibáinak felsorolása, felnagyítása, karikírozása, a kampányt folytató előnyeinek hangsúlyozása mellett”.
- [8] Hangsúlyozta az NVB, hogy az ügyben érdemi döntését az Alkotmánybíróság 5/2015. (II.25.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh1.) és a 9/2015. (IV.23.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh2.), IV/569/2018. számú AB határozatban (a továbbiakban: Abh3.), 31/2014. (X.9.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh4.), valamint a Kúria Kvk.IV.37.367/2018/2., Kvk.II.37.346/2015/3., Kvk.IV.37.488/2014/3., Kvk.III.37.211/2006/3. és Kvk.III.37.107/2008/2. számú végzéseiben kifejtettekre figyelemmel hozta meg. Az ezekben rögzített jogértelmezéssel összhangban vizsgálta meg a kifogásolt szórólap tartalmát. Ennek eredményeként azt állapította meg, hogy „az azon szereplő meghökkentő, túlzó és egyértelműen szélsőséges kijelentések olyan kritizáló értékítéletek, melyek az érintett képviselőjelölt politikájára és ezzel egyidejűleg képviselői alkalmatlanságára, közéleti hiteltelenségére kívánja felhívni a választópolgárok figyelmét. A kampányeszköz mind képi megjelenítése, mind szövegezése alkalmas a választói akarat negatív irányú befolyásolására, a negatív kampány azonban (...) a Ve. által nem tiltott

tevékenység. A szórólapon szereplő kijelentések az érintett személyt a közügyek során – foglalkozásával összefüggésben minősítik „ügyvédként –, és ebből vonnak le következtetést a képviselőjelölt alkalmasságára vonatkozóan, mintegy elővetítve annak jövőbeli programját”.

- [9] Az NVB-nek az volt a jogi álláspontja, hogy „a kifogással érintett szórólap egyértelműen negatív értékítéletet fejez ki, amely alapján a választási alapelvek sérelme nem állapítható meg, még akkor sem, ha az adott megnyilvánulás éles megfogalmazást tartalmaz”. Erdemi döntésének meghozatalakor az NVB a Ve. 2. § (1) bekezdés a) és e) pontjaira is hivatkozott.

A bírósági felülvizsgálat iránti kérelem

- [10] A kérelmező felülvizsgálati kérelmében – a Ve. 2. § a) és e) pontjaira alapítottnan – kérte az NVB határozatának megváltoztatását, az OEVB határozatának helybenhagyását. A kérelmező érvelése szerint az OEVB döntése megalapozott és jogszerű. Az NVB tévesen állapította meg, hogy az általa kifogásoltak pusztán alkalmasságára, jövőbeni programjára vonatkoznának, erre irányuló kritikának minősülnének. Hangsúlyozta, hogy a szórólap nem értékítéletet fogalmaz meg, hanem bűncselekmény elkövetésével vádolja, becsületének csorbítására alkalmas valótlan, hamis tényállást tartalmaz. Ezek nem minősíthetők kritikának, nem férnek bele a választási kampányidőszakban sem egy jelölt kritizálhatóságának keretei közé, nem minősíthetők közügyekkel összefüggő vélemény nyilvánításnak. Jogsértőnek kérte értékelni az NVB határozatát azért is, mert ez nem tesz említést a videóról, amelyeket N.N.G. feltett a facebook oldalára.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [11] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [12] Mindenekelőtt rámutat a Kúria arra, hogy jelen ügyben a közszereplők kritizálhatóságával kapcsolatos kérdés merült fel. A kérelmező által sérelmezett szöveg szórólapon, kampányidőszakban került terjesztésre, és ahogyan azt az NVB megállapította a kifogásolt szórólap kampányeszköz. Ennek kapcsán arról kellett dönteni, hogy sérti-e vagy sem a Ve. 2. § (1) bekezdés a) és e) pontjai szerinti, a választás tisztaságának megóvása, illetve a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelveit.
- [13] A Kúria már több döntésében, így a Kvk.IV.37.488/2014. számú végzésében is rámutatott arra, hogy a hazai és nemzetközi emberi jogi standardok szerint a politikai közszereplők vonatkozásában a kritika határai szélesebbek, mint más személyek esetében. Bár a becsület büntetőjogi védelmével összefüggésben került kidolgozásra, de általános tartalma szerint figyelembe veendő, hogy a vélemény nyilvánítási szabadság által nyújtott oltalom szempontjából különbséget kell tenni tényállítás és értékítélet között. Az Emberi Jogok Európai Bírósága is kifejtette a Lingens v. Ausztria ügyben, hogy különbséget kell tenni tények és értékítéletek között, mivel az előző meglehetősen bizonyítható, az utóbbiaké lehetetlen. Ebből következően az értékítélet alkotmányos védelem alatt áll, de nem áll a véleménynyilvánítás védelme alatt. A közszereplő becsületének csorbítására alkalmas azon hamis tényállítás, híresztelés, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata, ha a tényt állító híresztelő, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló személy tudta, hogy a közlése lényegét tekintve valótlan, vagy azért nem tudott annak valótlanságáról, mert hivatása, foglalkozása alapján a reá irányadó szabályok szerinti figyelmet, körültekintést elmulasztotta.
- [14] Kiemeli a Kúria, hogy az NVB jelen ügyben felülvizsgálati kérelemmel támadott döntését a 2014-es országgyűlési képviselő választást követően megtartott időközi választás

során született kúrai döntéseket megsemmisítő alkotmánybíróági határozatokra alapította, így különösen az Abh1.-re és az Abh2.-re.

- [15] Az Abh1. határozat szerint: „a választási kampányban tipikusan a közszereplők egymás közti kontextusában kell értelmezni és megítélni a véleménynyilvánítási szabadságot, illetve annak korlátait. Ez mindenekelőtt annyit jelent, hogy az egymással versengő jelöltek igyekeznek előnyt szerezni, ennek elérése érdekében nyíltan akár kendőzetlenül is megnyilvánulhatnak. Társadalmi érdek, hogy a kampányban nemcsak a közügyeket, hanem az egyes jelöltek alkalmasságát és a jelölő/támogató szervezet programját is megvitassák. Ez alkalmanként kemény, verbális csatározásokat is jelenthet, de ez részre a kampány során megvalósuló véleménynyilvánítási szabadságnak. Ha jogvitára kerül sor, a bíróságnak az Alaptörvény 28. cikkében foglaltak szerint kell eljárnia, vagyis úgy, hogy a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. [...] Az is fontos szempont, hogy azok a közszereplők, akik nyíltan vállalhatnak közéleti-politikai szerepet (szemben pl. egy bíró ide vonatkozó lehetőségeivel), meg is tudják magukat védeni az alaptalan megnyilvánulásokkal szemben a nyilvánosság előtt. Erre minden lehetőség adott, például egy választási kampány során az országgyűlési képviselőjelölteknek. A vélemény-nyilvánítás szabadsága tehát fokozottan érvényesül olyan értékítéletekkel kapcsolatban, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot, még akkor is, ha esetleg túlzóak és felfokozottak, netán képi (elvont) formában jelennek meg.” (Indokolás [26], [28]).

- [16] A kúriai döntést megsemmisítő Abh2. határozat a következőket tartalmazza: „a konkrét közlés körülményeinek, tárgyának és céljának figyelembe vételével az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a választási kampány során közzétett videó és annak közlései egyértelműen a véleménynyilvánítás szabadságának fokozott védelmét élvező közügyek szabad vitatásának fogalmi körébe tartoznak”. Hivatkozott az Alkotmánybíróság az Abh4. határozatában rögzített azon álláspontra is, mely szerint a választási kampányban a másik jelöltet negatív színben feltüntető kijelentések a véleménynyilvánítási szabadság körébe tartoznak, ha ezzel a választópolgárok döntési lehetőségét kívánják elősegíteni, továbbá arra is, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlatában fokozott alkotmányos védelmet élveznek az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot. A Kúria döntését, mely szerint a véleménynyilvánítás szabadsága nem adhat teret valótlan tényállításokon alapulva más személy súlyos bűncselekménnyel való megvádolásához akként értékelte, hogy a vitatott szöveg kizárólag értékítéletet közvetített, amely nem az ellenérdekelt jelölt büntetőjogi felelőségre vonására irányult. (Indokolás [43] pont)

- [17] Az előző pontokban ismertetettekből következően az Alkotmánybíróság a választási kampányidőszakban megemelte a jelöltek, mint közszereplők kritizálhatóságának mércéjét. Az NVB a jelen ügyben felülvizsgálati kérelemmel támadott határozatába foglalt megállapításait, ahogy ez már korábban is rögzítésre került, az előzőekben megjelölt AB határozatokra, továbbá ezek figyelembe vételével meghozott Kvk.IV.37.367/2018/2. számú kúriai döntésre, illetve ez utóbbi ellen előterjesztett alkotmányjogi panaszt elutasító Abh3. határozatra alapította. Utal a Kúria továbbá még arra is, hogy az előzőekben ismertetett AB határozatokba foglalt jogértelmezéseken alapul a Kúria Kvk.II.37.419/2018/2., Kvk.VI.37.327/2018/2. számú határozata is.

- [18] Az előzőekben kifejtettek alapján – az Alkotmánybíróság által felállított szigorúbb mérce miatt, különös figyelemmel az ABh2. [43] pontjára, és az abban vizsgált, illetve a jelen ügy közötti azonosságra – a Kúria azt állapította meg, hogy az NVB felülvizsgálati kérelemmel támadott döntése nem jogszabálysértő.

- [19] Hangsúlyosan utal a Kúria a Abh3. határozat következő megállapításaira: „a politikai vitának a választási kampány során különösen is felfokozott körében a tényállítások meghatározása nem történhet önmagában a bizonyíthatósági teszt köznapi értelemben vett automatikus alkalmazásával, azaz nem szorítkozhat kizárólag a vizsgált kijelentés szó szerinti tartalmának értékelésére. A közügyek intenzív vitájában részt vevők jogi felelősségre vonásához nem elegendő annak kimutatása, hogy a vizsgált megszólalás bizonyos elemei ténylegesen, objektív módon cáfolhatók. A vitatott kijelentés értékelését arra is figyelemmel kell elvégezni, hogy a kijelentés a választási kampány speciális szituációjában milyen valódi jelentést hordoz a kampányüzenetek címzettjei, a választópolgárok számára”. (Indokolás [28] pont)
- [20] Kiemelte az Alkotmánybíróság azt is, hogy „Ha az egymásra tett kijelentések közvetlenül a közéleti szereplők politikai tevékenységére, programjára, vagy közéleti hitelességére, alkalmasságára vonatkoznak, akkor – még ha kijelentő módon fogalmazták is meg – vélelmezhető, hogy a választópolgárok a közléseket véleményként értékelik. Szintén védelem alá tartozhat a kritika túlzó, meghökkentő megfogalmazása akkor is, ha a túlzás esetleg ténybeli kérdést is érint. Kétség esetén ráadásul a mérlegelés arra is támaszkodhat, hogy egyes részletek tényszerű cáfolatára a kampányban széles körű lehetőség nyílik” (Indokolás [29] pont)
- [21] A Kúria az előzőekben részletezettek alapján, tekintettel arra is, hogy a kérelmező a nyilatkozata szerint az N.N.G. által előadottakat „természetesen cáfolta és megtette a szükséges büntetőjogi lépéseket” jelen ügyben azt állapította meg, hogy NVB határozata nem jogszabálysértő, azt – a Ve. 231. § (5) bekezdés a) pontja alapján – helybenhagyta.
- [22] Utal a Kúria arra, hogy a felülvizsgálati kérelem facebook-kal kapcsolatos érvelése érdemben nem volt elbírálható. Ennek indoka az, hogy az NVB e tárgyban nem hozott és nem is hozhatott döntést, mivel fellebbezéshez kötötten kellett eljárnia. A Kúria pedig nem vonhatja el az NVB hatáskörét, nem dönthet olyan kérdésben, amely nem volt az ezt megelőző eljárás tárgya. A kérelmező továbbá ezzel a kérdéskörrel kapcsolatban nem jelölte meg konkrétan azt a jogszabályi rendelkezést sem, amelyet az NVB megsértett volna.

Záró rész

- [23] A Kúria a felülvizsgálati kérelemről - a Ve. 229. § (2) bekezdése szerint eljárva - nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban döntött.
- [24] A Kúria a kérelmezőt a Ve. 228. § (2) bekezdésének megfelelően a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 630. § (5) bekezdése folytán alkalmazandó, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 35. § (1) bekezdésének megfelelően, a Pp. 101. § (1) és 102. § (1) bekezdései alapján kötelezte, hogy fizesse meg a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 45/A. § (5) bekezdése szerinti összegű eljárási illetéket.
- [25] A Kúria végzése elleni további jogorvoslat lehetőségét a Ve. 232. § (5) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2018. április 16.

Dr. Lomnici Zoltán sk. a tanács elnöke, Dr. Kárpáti Magdolna sk. előadó bíró, Dr. Kurucz Krisztina sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő